

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

6 Crimina presbytero proprio dic, qui sapiens sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

C. II. ¶ Poenitentia negotiorum lucra abs-
ciant.

Item Leo Papa epist. 90. ad Rusticum E-
piscopum, c. 9.

Qualitas a lucri negotiantem aut excusat, aut ar-
guit: quia est & honestus quæritus, & turpis. Verum-
tamen poenitentia utilis est etiam dispendia pati, quam
periculis negotiorum obstringi: quia difficile est in-
ter ementis, vendentisque commercium non intervenire
peccatum.

¶ Excusat] Sic ex originali, & Polycarpo, & Ivone, & Bur-
cardo: nam in Gratiani exemplaribus erat, acculat.

C. III. ¶ Post poenitentiam ad militiam sacula-
rem redire non licet.

Idem ibidem, cap. 10.

Contrarium b est omnino ecclesiasticis regulis, post
poenitentia actionem redire ad militiam sacularem:
cum Apostolus dicat: [Nemo militans Deo, implicat se
negotio secularibus.] Vnde non est liber à laqueis dia-
boli, qui se militia mundana voluerit implicare.

C. IV. ¶ Decennio poenitent, qui post poeniten-
tiam ad sacularem militiam
redeunt.

Item ex Nicano concilio,
cap. 11.

¶ Qui vero per Dei gratiam vocati, primò quidem o-
mnino fidem suam. deposito militia conjugio,
post conversionem ad proprium vomitum sunt reversi, ut
& premissa dantur, & ambirent redire rursum ad mili-
tiam: isti decem annis sint inter poenitentes post primum
conversionem, quo fuerint inter audientes. Ab omnibus
vero præcipue illud obvetur, ut animus eorum, &
fructus poenitentia attendatur. Quicumque enim cum
conversione, & lacrymis perseverantibus, & operibus
bona conversionem suam non verbis solis, sed opere
demonstrant, cum tempus statutum etiam
sibi fuerit impletum, & orationibus jam ceperint
communiare, licebit Episcopo humanis etiam circa
eum aliquod cogitare. Qui vero indifferenter habue-
rint seipsum, & succite sibi, quod intra ecclesiam in-
troverint, arbitrantur, isti omnimodo tempora statuta
complebant.

¶ Capitulo est posterior pars capituli undecimi ex præfata versio-
ne, qua verba est omnia in postrema quatuor. tomorum Coloniensi
concilio addita, & eius loca quatuor versiones posita, ex quibus
facile corrigi possunt qua in hac interdum obscuræ, & mutilatè di-
cuntur. Sed verò ad sententiam canonis pertinet, legenda sunt:
qua à Dionisio Balsanone in ipsius explanatione, & à Rustico lib. 10.
liberale illustrata, cap. 6. & à Cardinali Varmensi contra Bren-
doni libro tertio afferuntur. Agitur enim de illis militibus, qui
post conversionem, & singulum militis ab in reverti, qui fidem
Christi latere servare velent, illum abicere, quam fidem frange-
re non debent, ac tamen postea cupiditate terrena culti, illum re-
cipere cessati fuerant, quod argumentum erat, ipsi à fide desesse-
re. Illud vero canonum hac est inscriptio hujus capituli. De
his qui abrenuntiaverunt, & iterum ad saculum sunt
reverti.

C. V. ¶ A communione suspendatur, qui post po-
enitentiam ad sacularia redeunt.

Item ex concilio Aurelianensi I.
cap. 25.

De his, qui suscepta poenitentia religionem suam pro-
prie oblii, ad sacularia relabuntur, placuit
eum a communione suspendi, & ab omnium catholi-
corum convivio separari. Quod si post interdictum
comunicatio privetur.

¶ a Polycarpo, lib. 1. c. 11. & 12. & 13. & 14. & 15. & 16. & 17. & 18. & 19. & 20. & 21. & 22. & 23. & 24. & 25. & 26. & 27. & 28. & 29. & 30. & 31. & 32. & 33. & 34. & 35. & 36. & 37. & 38. & 39. & 40. & 41. & 42. & 43. & 44. & 45. & 46. & 47. & 48. & 49. & 50. & 51. & 52. & 53. & 54. & 55. & 56. & 57. & 58. & 59. & 60. & 61. & 62. & 63. & 64. & 65. & 66. & 67. & 68. & 69. & 70. & 71. & 72. & 73. & 74. & 75. & 76. & 77. & 78. & 79. & 80. & 81. & 82. & 83. & 84. & 85. & 86. & 87. & 88. & 89. & 90. & 91. & 92. & 93. & 94. & 95. & 96. & 97. & 98. & 99. & 100.

C. VI. ¶ Que sit falsa poenitentia.

Item Gregorius VII. in synodo Romana celebrata:
anno 1075. c. 6.

¶ Falsa a poenitentia dicimus, quæ non secundam au-
thoritatem sanctorum Patrum pro qualitate crimi-
num imponitur. Ideoque quicumque miles, vel nego-
tiator, vel alicui officio deditus, quod sine peccato exer-
ceri non possit, si culpis gravioribus irretitus ad poeniten-
tiam venerit, vel qui bona alterius injuste detinet, vel qui
odium in corde gerit, recognoscat se veram poenitentiam
non posse peragere, per quam ad æternam vitam valeat
pervenire, nisi negotium derelinquat, vel officium deserat,
& odium ex corde dimittat, bona, qua injuste abstulit,
restituatur, arma i deponat, ulteriusque non ferat, nisi con-
silio religiosorum Episcoporum pro defendenda justitia,
Ne b tamen desperet, interitum quiddam boni facere po-
terit, hortamur, ut faciat: ut omnipotens Deus cor illius
illustret ad poenitentiam.

¶ Arma] Totum hoc membrum quod pertinet ad arma, in
originali, & Polycarpo est ante verba illa, negotium derelin-
quat. Sed ob glossam ordo non est restitutus.

C. VII. ¶ Post conversionem ad negotium redire
non licet, quod sine peccato agi
non potest.

Item Gregorius in homilia 24. Evangelii.

¶ Negotium, quod ante conversionem sine peccato ex-
eruit, hoc etiam post conversionem sine peccato cul-
pa non fuit. ¶ Sunt enim pleraque negotia, qua
sine peccatis exhiberi aut vix, aut nullatenus possunt.
Quæ ergo ad peccatum implicat, ad hæc necesse est, ut
post conversionem animus non recurat.

C. VIII. ¶ De eodem.

Item Innocentius Papa secundus in concilio Ro-
mano c. 22.

¶ Rites nostros Episcopos, & Presbyteros admone-
ps mus, ne falsis poenitentia laicorum animas deci-
pi, & in infernum pertrahi patiantur. Falsam autem po-
enitentiam esse constat, cum spretis pluribus de uno solo
poenitentia agitur, aut cum sic agitur de uno, ut non dis-
cedatur ab alio. Vnde scriptum est, [qui totam
legem observaverit, offendat autem in uno, factus est
omnium reus.] scilicet, quantum ad vitam æternam:
sicut enim si peccatis esset omnibus involutus, ita si in
uno tantum maneat, æternæ vitæ janua non intrabit.
Falsa etiam sit poenitentia, cum poenitens ab officio, vel
curiali, vel negotiali non recedit, quod sine peccato a-
gi nulla ratione prævalet: aut si odium in corde geste-
tur, aut si non offensus cuilibet satisfiat, aut si non in-
dulgeat offendenti offensus, aut si arma quis contra justi-
tiam gerat.

DISTINCTIO VI.

C. I. ¶ Vi autem debeat fieri confessio, vel qualem illam oportet
esse, qui aliorum crimina iudicat, ex e eodem l.
de poenitentia, cap. 10. docetur, cum dicitur.

C. I.

¶ Qui vult confiteri peccata, ut inveniat gratiam,
quærat sacerdotem scientem ligare & solvere: ne,
cum negligens circa se extiterit, negligatur ab illo, qui
eum misericorditer monet & petit, ne ambo in foveam
cadant, quam stultus evitare noluit. Tanta itaque vis
confessionis est, ut si deest sacerdos, confiteatur proxi-
mo. Sæpe enim contingit, quod poenitens non potest
confiteri coram sacerdote, quem desideranti nec locus,
nec tempus offert: & si cui ille confitebitur, potesta-

¶ a Sent. 4. dist. 16. Polyc. lib. 1. c. 11. & 12. & 13. & 14. & 15. & 16. & 17. & 18. & 19. & 20. & 21. & 22. & 23. & 24. & 25. & 26. & 27. & 28. & 29. & 30. & 31. & 32. & 33. & 34. & 35. & 36. & 37. & 38. & 39. & 40. & 41. & 42. & 43. & 44. & 45. & 46. & 47. & 48. & 49. & 50. & 51. & 52. & 53. & 54. & 55. & 56. & 57. & 58. & 59. & 60. & 61. & 62. & 63. & 64. & 65. & 66. & 67. & 68. & 69. & 70. & 71. & 72. & 73. & 74. & 75. & 76. & 77. & 78. & 79. & 80. & 81. & 82. & 83. & 84. & 85. & 86. & 87. & 88. & 89. & 90. & 91. & 92. & 93. & 94. & 95. & 96. & 97. & 98. & 99. & 100.

tem solvendi non habet, sit tamen dignus venia ex defiderio sacerdotis, qui socio confitetur turpitudinem criminis. Mandati enim sunt leprosi, dum irent ostendere ora sacerdotibus, antequam ad eos pervenirent. Unde patet Deum ad cor peccatorum pervenire. Saepe quidem eos querunt sani & lazi: sed dum querunt, antequam perveniant ad eos moriuntur. Sed Dei misericordia est ubique, qui & iustus h. novit parcere, est non tam cito, sicut si solerentur à sacerdote. Qui igitur omnino confitetur sacerdoti, meliori, quam potest, confiteatur: & si peccatum occultum est, sufficiat referre in notitiam sacerdotis, ut grata sit oblatio muneris. *Et infra, capite 12.*

¶ Laborer itaque poenitentem in ecclesia esse, & ad ecclesiam unitatem tendere: nisi enim unitas ecclesiae succurrat, nisi quod deest peccatori, sua operatione e compleat, de manibus inimici non eripietur anima mortui. Credendum est enim (& pietas fidei exoptulat credere) quod omnes elemosynae rotius ecclesiae, & orationes, & opera iustitiae, & misericordiae succurrant recognoscenti mortem suam ad conversionem suam. Ideoque nemo dignè poenitere potest, quem non sustineat unitas ecclesiae: ideoque non perat sacerdotes per aliquam culpam ab unitate ecclesiae divisos. Iudas enim poenitens vilitate Pharisaeos, reliquit Apostolos, nihil invenit auxilii, sed augmentum desperationis. Dixerunt enim: [Quid ad nos? tu videris:] si peccasti, tibi sit, non tibi succurrimus, non peccata tua charitative suscepimus, non comportanda promittimus, non qualiter deponas onus, docemus. Quid enim nobis & misericordiae, qui nec opera sequimur iustitiae? isset e. ad fratres, isset ad illos, qui oraverant pro Iohanne f. Petri fabricitante, qui Chananzam improbam misericordiae obtulerant. Interrogasset Petrum pro se lachrymas effundentem: non g fugisset Mariam & Martham, quae vitam Lazari in petra verant, non h turbam plorantem, quae unicum filium acquisierat viduam. Igitur ad divisos, & divisus peccat. *Et infra, cap. 20.* ¶ Sacerdos itaque, cui omnis offertur peccator, ante quem statuitur omnis languor, in nullo eorum sit iudicandus, quae in alio iudicare est promptus. Iudicans enim alium, qui est iudicandus, condemnat se ipsum. Cognoscat igitur se, & purget in se, quod alios videt sibi offerre. Caveat ergo, ut à se abjicerit, quidquid in alio damnosum reperit: animadvertat, quod dicitur: [Qui h. sine peccato est, primus in eam lapidem mittat.] Ideo enim libera vit peccaticem, quia non erat, qui iuste projiceret lapidem? Quomodo lapidaret, qui se lapidandum cognosceret? Nullus enim erat sine peccato: in quo intelligitur, omnes crimine fuisse reos. Nam venialia semper remittuntur per caeremonias. Si quod igitur in eis peccatum erat, criminale erat. Deteriores itaque in hoc sunt sacerdotes, se prius non edificantes, illis qui Dominum observabant insidiis. In hoc itaque presentissimum est crimen sacerdotum, & ultra modum detestabile, qui non prius se iudicant, & alios alligant. Deberent enim in se timere crimen, quod in aliis timuerunt, & detestabile sentierunt. Illi quidem adeo ceci erant, quod summam sapientiam sperabant capere suis insidiis. Quod illis paruit, quod tunc quisque vitavit, vitet sacerdos, qui in hoc errore peior illis Iudaeis extiterit. Caveat spiritalis iudex, ut sicut non commisit crimen nequitiae, ita non careat munere scientiae. Oportet enim ut seiat cognoscere quidquid debet iudicare. Iudicaria enim potestas hoc exoptulat, ut, quod debet iudicare, discernat. Diligens igitur inquisitor, & subtilis investigator sa-

piens, & quasi astute in terroget à peccatore, quod forsitan ignorat, vel verecundia velis occultare. Cognoscat itaque crimine, varietates ejus non dubitet investigare, & locum, & tempus, & cetera, quae supra diximus in exponendo eorum qualitates. Quibus cognitis dicit benevolus, paratus erigere, & secum onus portare: habeat dulcedinem in affectione, pietatem in alterius crimine, discretionem in varietate: adjuvet confitentem orando, elemosynas dando, & cetera bona pro eo faciendo: semper eum juvet leniendo, consolando, spem promittendo, & cum opus fuerit, etiam increpando. Doleat a loquendo, instruat operando, sit particeps laboris, qui particeps vult fieri gaudii: doceat perseverantiam: caveat, ne corrumpat, ne iuste perdat potestatem iudicariam. Licet enim poenitentia ei possit acquirere gratiam, non tamen mox restituat in potestatem primam. Et h. si enim Petrus post lapsum restitutus fuerit, & saepe lapsis sacerdotibus reddita sit dignitas potestatis, non est tamen necesse, ut hoc omnibus concedatur quasi ex auctoritate. Invenitur enim auctoritas, quae concedit, & quasi imperat: invenitur illa, quae minime concedit, sed verat quae scripturae non repugnant, sed concordant, si locus, & tempus, & modus poenitentiae pacem adhibeant. Cum enim tot sunt, qui labuntur, ut pristinam dignitatem ex auctoritate e defendant, & quasi ausum peccandi sibi faciant, rescindenda est spes ista. Si verò locus est ubi ista non concitant, restitui possunt qui peccant. Itaque Pontifex iustus atque discretus non cogitur sacerdotem suos semper abijcere, nec mox restituere, nisi statutum fuerit à Romano Pontifice.

Caveat sacerdos, ne peccata poenitentium alii manifestet. Quod si fecerit, depnatur.

C. II. Depnatur sacerdos, qui peccata poenitentium publicare praesumat. Unde Gregorius.

Sacerdos ante omnia caveat, ne de his, qui continentur peccata, alicui recitet, non propinquis, non extraneis, neque, quod absit, pro aliquo scandalo. Nam si hoc fecerit, depnatur, & omnibus diebus vitae suae ignominiosus peregrinando pergat.

3 pars. Quod autem dicitur, ut poenitens eligat sacerdotem scientem legere & solvere, videtur esse contrarium ei, quod in canonibus invenitur, ut nemo videlicet parochianum alterius iudicium praesumat. Sed aliud est, favore, vel odio proprium sacerdotem contemnere, quod sacri canonibus prohibetur: aliud, eorum iudicium quod hac auctoritate quisque facere monetur, ut, si eorum casu ducatum praesert, ambo in seveam cadant.

C. III. Custodit sacerdoti commissum, nisi pro eius ignorantia, alter sacerdos ad poenitentiam non suscipiat.

Unde Urbanus Papa II. Placuit e, ut deinceps nulli sacerdotum liceat quemlibet commissum alteri sacerdoti ad poenitentiam suscipere sine eius consensu, cui prius se commissit, nisi pro ignorantia illius, cui poenitens prius confessus est. Qui verò contra hanc statuta facere tentaverit, gradus sui periculo subiacbit.

DISTINCTIO VII.

Tempta verò poenitentia est usque ad ultimum articulum vitae.

a Luc. 17. b ista.] videtur legendam. c opulatione.] origin. d Math. 27. e sisset.] orig. antiquum. f Luc. 4. Math. 21. g Ioann. 11. h Luc. 7. i profertur.] origin. k Ioann. 1.

a Doceat.] vera lectio. b Vide Iheronim in praefatione ad summo bono. c alit. auctore. d Sentent. 4. distincti. 2. Paph. lib. 6. titul. 20. Anselm: lib. 11. cap. 25. e Sup. 9. quast. 2. p. 11. Sentent. ibid.

